

Nr 90.

Godkänd av första kammaren den 23 mars 1931.

Godkänd av andra kammaren den 23 mars 1931.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av en i Genève den 2 oktober 1930 dagtecknad konvention om finansiell hjälp m. m., jämte i ämnet väckt motion.

(Sammansatta konstitutions- och statsutskottets utlåtande nr 1.)

Till Konungen.

I en den 30 januari 1931 dagtecknad, till riksdagen den 4 februari 1931 överlämnad proposition, nr 14, har Eders Kungl. Maj:t under återopande av utdrag av statsrådsprotokollet över utrikesdepartementsärenden för samma dag samt med överlämnande av texten till en i Genève den 2 oktober 1930 dagtecknad internationell konvention om finansiell hjälp föreslagit riksdagen att *dels* godkänna ifrågavarande internationella konvention om finansiell hjälp, *dels ock* bemyndiga riksgäldskontoret att, i händelse av behov, tillhandahålla statsobligationer eller kontanta medel för fullgörandet av de förpliktelser, som svenska staten ikläder sig genom konventionens biträdande, ävensom att vidtaga de åtgärder i övrigt inom riksgäldskontorets förvaltningsområde, till vilka en tillämpning av konventionen kan giva anledning.

I samband med propositionen har riksdagen till behandling förehaft en i anledning av densamma väckt motion.

Förevarande konvention om finansiell hjälp torde, såsom föredragande departementschefen framhåller, kunna anses utgöra ett låt vara blygsamt steg i riktning mot ett vidare utvecklande av den solidaritet mellan staterna, som utgör en oundgänglig förutsättning för skapandet av en verksam internationell fredsorganisation. Konventionens ikraftträdande har sammankopplats med avslutandet och ikraftträdandet för varje särskild fördragsslutande parts vidkommande av en allmän internationell konvention enligt artikel 8 i för-

bundsakten om rustningarnas nedskrivning och begränsning. Konventionens allmänna syftemål finner riksdagen därför, i likhet med departementschefen, stå i överensstämmelse med de grundsatser, som städse varit vägledande för Sverige vid dess deltagande i efterkrigsårens strävanden för uppbyggande av en effektiv mellanfolklig rättsordning och främst genom förebyggande eller hejdande av fientligheter.

Såsom under förarbetena till konventionen framhållits av Nationernas förbuds finanskommitté skulle systemet om finansiell hjälp bliva osäkert och ej hava åsyftad förebyggande verkan, om dess fungerande gjordes beroende av de olika staternas samtycke i varje särskilt fall. Besluten om en anfallen eller hotad stats bispringande genom lånegaranti hava emellertid i konventionen kringgärdats med starka garantier. Varken vid krigsfall eller vid krigshot kan finansiell hjälp lämnas, om icke staten ådagalagt sin beredvillighet att lojalt fullgöra sina åligganden enligt förbundsaktens bokstav och anda. Då slutligen samtliga råds makter måste vara ense om beslutet (de tvistande parternas röster oräknade), torde finansiell hjälp knappast komma att tillerkännas en stat under sådana förhållanden, att Sverige icke kunde i överensstämmelse med rikets intresse och staternas gemensamma solidaritetsplikt deltaga däri.

Konventionens bestämmelser om lån mot statsgaranti åt en angripen stat böra ses i samband med förbundsaktens sanktionssystem. Enligt aktens artikel 16 åligger det förbundsmedlemmarna, att, i händelse en stat i strid med förbundsaktens bestämmelser tillgriper krig, företaga bestämda sanktionsåtgärder mot den fridstörande staten samt att ömsesidigt finansiellt och ekonomiskt stödja varandra i motstånd mot de särskilda åtgärder, som av denna stat må riktas mot någon av dem. Det är ett närmare utformande av detta ömsesidiga finansiella och ekonomiska stöd, som den föreliggande konventionen avser att giva, och detta har skett på sådant sätt, att konventionsstaterna redan i fredstid skola förplikta sig att verkställa efter anmodan vissa eventuella utbetalningar till vissa på förhand utsedda neutrala förtroendemän (schweizare), som skola handhava förvaltningen av lån, vilka upptagas av viss stat efter medgivande genom beslut av förbundsrådet om dess internationella garanterande i enlighet med konventionens bestämmelser. Garantstaterna bliva sålunda betalningsskyldiga utan något sitt eget beslut i varje särskilt fall. Denna betalningsskyldighets inträdande medför, under sådana förhållanden, intet som helst ståndpunktstagande för vederbörande garantstater var för sig i den konflikt, som givit anledning till lånet, utan dessa stater synas principiellt och praktiskt behålla samma handlingsfrihet, som de skulle haft, därest nu förevarande konvention icke varit för dem gällande. En anslutning till konventionen från Sveriges sida innebär sålunda intet avsteg från den alltifrån början hävdade svenska uppfattningen om förbundsmedlemmarnas behörighet att själva pröva, om förutsättningarna för tillgripande av de i förbundsakten föreskrivna maktåtgärderna enligt artikel 16 äro

för handen. Detta bestyrkes av ett uttryckligt stadgande i konventionen om finansiell hjälp, enligt vilket staternas rättigheter och förpliktelser enligt förbundsaktens sanktionsbestämmelser förklaras lämnas orubbade. Enligt departementschefen, som i denna del åberopar sig på ett av utrikesdepartementets folkrättssakkunnige avgivet utlåtande, av vilket utskottet erhållit del, bör därför innehållet i konventionen icke föranleda Sverige till ett avståndstagande från densamma.

Den ordinarie statsgarantien för ett i enlighet med konventionen upptaget lån kan för Sveriges del komma att högst uppgå till ett årligt belopp av omkring 1,314,000 kronor. Med hänsyn till Sveriges ekonomiska ställning läser ett biträdande av konventionen ur statsfinansiell synpunkt därför knappast möta betänkligheter. Ett åtagande av den särskilda garanti av subsidiär natur, som ävenledes förutses i konventionen, anser riksdagen lika med departementschefen icke böra ifrågakomma för Sveriges del.

Vid granskningen av förevarande konvention har riksdagen, som förutsätter, att för Sveriges del ratifikation sker först sedan Sveriges regering förvissat sig om att konventionen kommer att vinna mera allmän anslutning från staternas och särskilt de europeiska makternas sida samt utrikesnämnden beretts tillfälle att ånyo höras, funnit sig böra samtycka till Sveriges anslutning till densamma.

Riksdagen har alltså bifallit Eders Kungl. Maj:ts förevarande proposition, vilket riksdagen härmed får för Eders Kungl. Maj:t anmäla.

Stockholm den 23 mars 1931.

Med undersåtlig vördnad.
